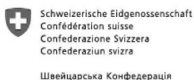

АНАТОЛІЙ ТКАЧУК

**ЕСТОНІЯ:
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ**
Робочі записки

Київ
ІКЦ «Легальний статус»
2014

УДК 352.07(474.2)
ББК 67.9(4Ест)401
Т48

Видання здійснене за сприяння Програми Ради Європи «Посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування в Україні», яка реалізується за фінансової підтримки Урядів Швейцарської Конфедерації та Королівства Данії на запит Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України в рамках реалізації Плану заходів щодо впровадження положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

Погляди, викладені тут, належать авторам цієї роботи і не можуть ні за яких обставин вважатися такими, що виражають офіційну позицію Ради Європи.

Ця інформація та розробки є вільними для копіювання, перевидання та поширення по всій території України всіма способами, якщо вони здійснюються безоплатно для кінцевого споживача та якщо при таких копіюванні, перевиданні та поширенні є обов'язкове посилання на автора і суб'єкта майнового права на цю інформацію та розробки.

Т48 **Ткачук А. Ф.**

Естонія: місьцеве самоврядування. Робочі записки / Анатолій Ткачук. — К. : ІКЦ «Легальний статус», 2014. — 48 с.

ISBN 978-966-8312-75-5

Видання містить досвід Естонії у розвитку місцевого самоврядування після відновлення державної незалежності. Цей досвід може бути дуже корисним для України, особливо в частині співробітництва органів місцевого самоврядування на базовому рівні. Естонія — одна з країн, де протягом багатьох років діє закон щодо підтримки добровільного об'єднання волостей і є практика їх співробітництва.

У виданні також розміщено Закони Естонії «Про адміністративно-територіальний устрій Естонії» та «Про об'єднання територіальних громад (волостей)».

Розраховано на фахівців, що займаються питаннями розвитку місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів.

УДК 352.07(474.2)
ББК 67.9(4Ест)401

ISBN 978-966-8312-75-5

© Рада Європи, 2014
© Інститут громадянського суспільства, 2014
© ІКЦ «Легальний статус», 2014

ЗМІСТ

ВСТУП	4
<i>Коротко про Естонію</i>	4
<i>Парламент (Рійгікогу)</i>	5
<i>Адміністративна система</i>	6
<i>Щільність населення в Естонії</i>	7
<i>Міністерство внутрішніх справ</i>	9
<i>Адміністративно-територіальний устрій Естонії</i>	10
<i>Фінансові можливості місцевого самоврядування</i>	14
<i>Регіональний розвиток та підтримка розвиткових проектів місцевого самоврядування</i>	17
<i>Розвиткові проекти за підтримки ЄС</i>	19
ДОДАТКИ	
ЗАКОН	
ПРО АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ	
УСТРІЙ ЕСТОНІЇ	26
ЗАКОН	
ПРО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	
(ВОЛОСТЕЙ)	42

ВСТУП

Поява цієї публікації є наслідком поїздки української делегації до Естонії для ознайомлення із досвідом розвитку місцевого самоврядування у цій країні після відновлення державної незалежності, особливо в частині співробітництва на базовому рівні місцевого самоврядування, який в Естонії називається волостями.

В Україні уже багато років тривають дискусії щодо необхідності і неможливості провести реформу місцевого самоврядування, оскільки надмірно подрібнені суб'єкти місцевого самоврядування в Україні – територіальні громади – не мають можливостей реалізувати основні повноваження.

Яким чином посилити спроможність територіальних громад в Україні без їх об'єднання? Відповідь на це запитання шукають уже багато років, але способів його вирішення не так і багато.

Естонія – одна з розвинених країн Балтії, де вже протягом багатьох років діє закон щодо підтримки добровільного об'єднання волостей і є практика співробітництва волостей.

Отож, українці поїхали до Естонії отримати інформацію з перших рук щодо такої практики.

Що з цього вийшло, ми спробували показати у цій короткій публікації.

Коротко про Естонію

Естонія – держава у Північній Європі, що межує з Латвією на півдні та Росією на сході. На півночі омивається водами Фінської затоки, на заході – водами Балтійського моря та Ризької затоки.

Естонія – рівнинна країна. Однак саме тут розміщена найвища точка Балтії – гора Суур-Мунамягі. Естонія славиться також великою кількістю островів (понад 1500) і озер (більше 1000). Найбільші острови – це Сааремаа, Гіюмаа, Муху, Вормсі, Найссаар, Аегна, Пранглі, Кіхну, Рухну, Абурука і Вілсанді, а найбільше озеро – Чудське (або Peipsi) є четвертим за величиною в Європі.

Площа країни становить 45 227 км², столицею і найбільшим містом є Таллінн.

Естонія – демократична парламентська республіка, що поділяється на 15 повітів. Чисельність населення станом на 01 січня 2014 року становила 1 311 870 осіб.

Главою держави є Президент, що обирається Парламентом (Рійгікогу) терміном на 5 років і має представницькі і деякі виконавчі функції, а також володіє правом вето для відстрочення прийняття тих чи інших законів.

Законодавча влада належить Рійгікогу – однопалатному парламенту, до складу якого входить 101 депутат. Обирається терміном на 4 роки.

Виконавча влада здійснюється Урядом на чолі з прем'єр-міністром. Загальне виборче право поширюється на громадян Естонії з 18 років. Тут варто зауважити, що значна частина мешканців Естонії не має права голосу на парламентських виборах, оскільки так і не набула естонського громадянства. В основному це російське чи російськомовне населення.

Право голосу на виборах до органів місцевого самоврядування надає всім жителям Естонії незалежно від громадянства, що постійно проживають у країні.

Державна мова – естонська.

Грошова одиниця – євро.

3 29 березня 2004 року Естонія є членом НАТО.

3 1 травня 2004 року Естонія – член Європейського Союзу.

3 9 грудня 2010 року Естонія – член ОЕСР.

Парламент (Рійгікогу)

Парламент Естонії фактично уособлює державну владу, оскільки саме він формує Уряд, адже Естонія – класична парламентська республіка. Варто зазначити, що в останні роки існування Радянського Союзу саме Верховна Рада Естонської РСР стала першою, яка почала ухвалювати рішення, що торували шлях до естонської незалежності та прискорювали падіння ССРСР. В ті часи керував Верховною Радою ЕРСР Арнольд Рюйтель, тодішній перший секретар ЦК КП Естонії. Саме під його керівництвом Естонія відновила свою незалежність, а сам Рюйтель через деякий час став Президентом незалежної Естонії.

Сьогодні у Парламенті представлено чотири політичні партії:

- Партія реформ Естонії – 33;
- Союз «Isamaa» і «Res Publica» – 22;
- Центристська партія Естонії – 20;
- Соціал-демократична партія – 19.

Питання місцевого самоврядування віднесено до компетенції Комітету із сільського розвитку. Голова комітету – Кальві Кива. Голова комітету не є професійним політиком з тривалим політичним досвідом. Він фермер, який пішов у політику, але не залишив працю з землею, тому добре розуміє питання землі і волостей.

Цікава зустріч із членами комітету Парламенту показала, що в Естонії у сфері місцевого самоврядування є багато проблем, аналогічних з українськими – фрагментарність базового рівня місцевого самоврядування, а відтак його незначна ефективність у малих волостях.

Депутати парламенту підтвердили, що і в Естонії на політичному та адміністративному рівнях тривають дискусії – чи всі місцеві самоврядування (МС) знають, що вони мають робити в територіях і на що їм потрібні гроші. Типова для України формула «дайте гроші і за них не питайте» знаходить своїх шанувальників і серед невеликих волостей Естонії. Вирішити проблему невідповідності повноважень і коштів не так просто, адже найбільшим МС є Таллінн – понад 400 тис. жителів, а найменшим – 104 жителі. Проте в усіх МС однакова компетенція (ситуація аналогічна української).

Адміністративна система

Естонія має два рівні адміністративно-територіального устрою: базовий – міста та волості та регіональний – це фактично колишні радянські райони (перекладають як уезд чи повіт). Міське самоврядування належить до базового рівня.

Система управління Естонії складається із національного та місцевого і проміжного рівнів урядування. Міський рівень – 215 одиниць МС (185 волостей, 30 міст), проміжний – 15 районів (повітів). На проміжному рівні є державні органи управління та добровільні союзи самоуправління. Власних органів МС на рівні повіту не має. Виконавчу владу повіту здійснює староста, який призначається Урядом.

Сьогодні в Естонії всього 215 одиниць МС, з них 30 міст та 185 волостей. Все населення Естонії – 1 311 870 осіб. У Таллінні проживає 429 830 осіб, у найменшій волості Піріссааре – 104 особи.

Розподіл одиниць МС залежно від кількості жителів

Кількість жителів	Міста	Волості	Усього
0–1000	2	36	38
1001–1500	1	43	44
1501–2000	1	29	30
2001–3000	3	27	30
3001–4000	1	12	13
4001–5000	3	14	17
5001–7500	4	13	17
7501–10 000	2	5	7
10 001–20 000	8	6	14
20 001–50 000	2	0	2

50 001–100 000	2	0	2
100 001–	1	0	1
УСЬОГО	30	185	215

Фрагментація волостей стримує проведення єдиної бюджетної та компетенційної політики на всій території країни, веде до прискореної асиметрії у розвитку окремих територій.

Тому в Естонії, як і в Україні розмови про зміни територіальної основи та повноважень органів МС ведуться давно. Принаймні із 2004 року, відколи ухвалили закон про підтримку добровільного об'єднання громад, усі чекають, коли цей процес завершиться. Також з'являються ідеї, а чи не провести об'єднання примусово? Проте далі розмов і проєктів справа не просувається, оскільки поки що немає жодної політичної партії, яка б мала стійку більшість в парламенті для реалізації такої реформи.

Отож Естонія ніяк не може перейти до системної реформи територіального устрою. Незважаючи на те, що ще при попередньому Уряді було підготовлено проєкт щодо наступного етапу реформи, він так і не розпочався і зараз знову проводиться аналіз функцій органів МС щоб визначити, які установи, якого рівня влади, за що мають відповідати. Проте, як не аналізуй, вся спроможність МС значно залежить від населення та території МС. Тому МС у малих та малозаселених територіях є досить слабким, що не скажеш про волості, які розміщуються навколо Таллінна чи Тарту.

Тут варто зауважити, що в Естонії є лише один рівень самоврядування – волості та міста (сільське та міське самоврядування), рівень району (повіту) не має органу місцевого самоврядування, це винятково рівень виконавчої влади.

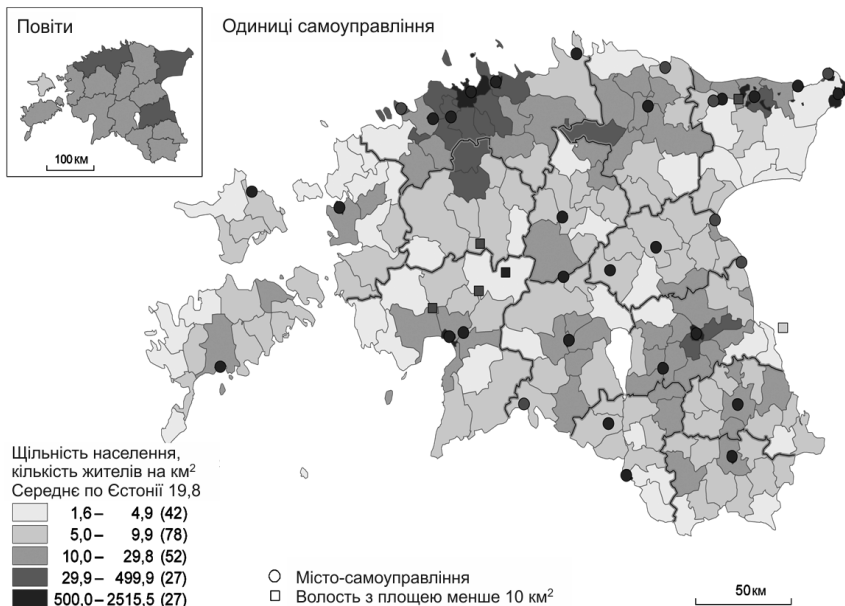
Практика показала, що наявність навколо міста винятково сільських волостей – не найкраща ситуація. Це розриває економіку, а МС волостей фактично паразитує на міській інфраструктурі, не розвиваючи свою.

За останні роки багато людей переїздить у міста, у першу чергу в Таллінн та його приміську зону. Це майже 50% населення країни. Чимало людей переїжджають у Тарту, Пярну, залишаючи інші землі, де щільність населення мінімальна, а волості дуже слабкі.

Щільність населення в Естонії

Більше половини волостей не мають і 2000 мешканців. Це є головною причиною того, що в різних волостях не можуть надаватись усі визначені законом послуги. Така ситуація негативно впливає на міграцію, люди продовжують виїжджати з таких територій, повністю їх знелюднюючи. Уряд намагається зробити так, аби послуги в усіх волостях були однаковими. Для цього потрібні певні мінімально необхідні параметри спроможності

волостей. Без реформи і укрупнення МС зробити спроможними їх неможливо, а на глибoku реформу не вистачає політичної волі.

У 2004 році було ухвалено закон про об'єднання волостей, який передбачав завершення процесу до 2010 року і встановлював фінансову підтримку такого об'єднання. Урядовці вважали, що МС буде більш активним для об'єднання, але активність виявилась значно меншою.

Політична дискусія щодо реформи триває. Перед виборами ніхто не хоче ставити питання реформи МС, аби не втратити електоральну підтримку. Так відбувається від виборів до виборів.

Проте тенденція тут така: при неможливості виконувати повноваження у волостях їх передають на рівень, який може це зробити, але оскільки країна маленька, це переходить на рівень держави.

За останні 4 роки об'єдналися 69 одиниць МС, на їх основі створено 22 об'єднаних волості (за останній рік об'єдналися 11).

Була певна спроба на рівні районів (повітів) створити союзи місцевого самоврядування, які б могли виконувати деякі повноваження. Проте ці союзи також на добровільній основі і тому не всі волості входять в них. Союзи не стали серйозним фактором реформи, фактично тут мова йде про міжмуніципальну співпрацю – вивезення сміття, організація спортивних змагань тощо.

Незважаючи на те, що шкільництво належить до повноваження волостей, шкіл у більшості волостей немає. Проте, оскільки це їхня компетенція, то шкільна освіта організовується у співробітництві між волостями. Правда і тут не вдається отримати повноцінну освіту у малих волостях. Це стало причиною реформи середньої освіти. Кількість дітей в Естонії зменшилась з 22 тисяч до 16, тому передбачено скорочення шкіл. На таке скорочення не охоче ідуть волості, але освіта для Естонії є важливим пріоритетом.

Реформа передбачає передачу частини фінансування шкільної освіти на державу. Середня школа поділяється на початкову, основну та гімназію. Відтак волості матимуть лише дошкільну освіту, початкову та основну школу, а гімназію передають на державний рівень, тобто початкова та основна школа (до 9 класів) – відповідальність МС, а 10–12 класи – потужна гімназія – відповідальність держави. Фактично гімназія буде одна на район (повіт), у деяких районах, їх буде 2–3. Професійна освіта також відповідальність держави.

Що стосується основного параметру об'єднання волостей, то фактично основним критерієм об'єднання МС є: належне фінансове забезпечення і можливість надавати послуги в освіті. Якщо ні, то таке об'єднання Уряд не затвердить і воно не вирішує проблему, заради вирішення якої відбувається підтримка об'єднання!

Ще одна ремарка. Наші естонські колеги не могли спочатку зрозуміти запитання, куди після об'єднання людям слід їхати за довідками. Потім голова комітету усміхнувся і сказав: «Сьогодні в Естонії, якщо людина має доступ до мережі Інтернет, їй не потрібно йти до МС чи органів державної влади, все можна зробити через мережу».

Міністерство внутрішніх справ

Міністерство внутрішніх справ Естонії, як і в більшості країн старої Європи, займається не поліцією, а питаннями внутрішньої політики, до яких належить і питання адміністративно-територіального устрою, місцевого самоврядування, а віднедавна – і регіонального розвитку.

Розмова з директором департаменту з регіонального розвитку та місцевого самоврядування Вально Тометс була дуже плідною та інформативною.

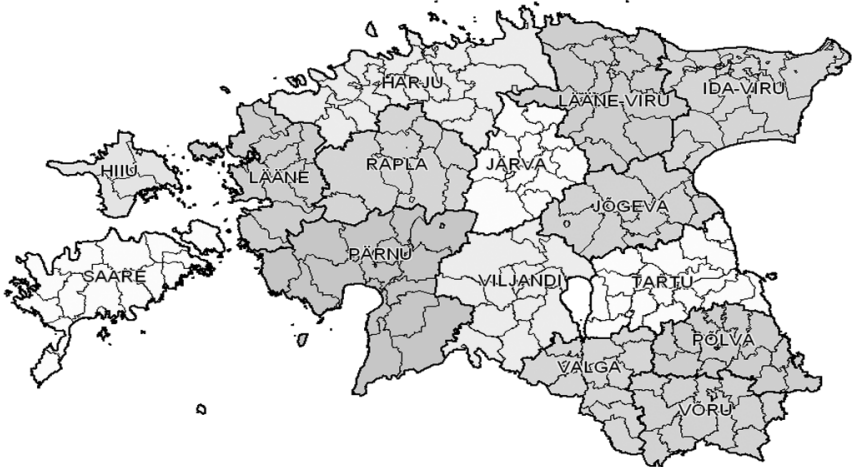
Зустріч і обговорення стосувалось питань участі держави у підтримці проектів співпраці між МС Естонії, об'єднання волостей, а також загальних питань співпраці між державою та місцевим самоврядуванням.

Державна влада поза національним Урядом має вплив у районах (повітах), це так звані управи, якими керує староста (старійшина). Як правило, у районі до 20 волостей, правда, є винятки. Два заселені острови також мають статус району. Найменший район на острові Хіу має лише 4 волості.

На управу покладається кілька основних завдань: урівноважений та цілісний розвиток району (повіту); просторове планування; нагляд за плануванням МС, нагляд за нормативно-правовими актами та іншими актами МС.

Районний староста призначається Урядом терміном на 5 років. Фактично він, в нашому розумінні, є головою районної державної адміністрації. Є цікава особливість у призначенні цієї особи. При призначенні старости міністр представляє його повітовому союзу МС, який може висловити свою думку щодо кандидатури, але це не є правом вето. Районний староста дуже впливова особа.

Адміністративно-територіальний устрій Естонії

Із 1918 до 1934 року в Естонії було два рівні МС: волості та повіти, проте з 1934 року рівень повітів втратив самоврядування і був перетворений на рівень виконавчої державної влади.

В радянський період було створено понад 600 сільрад. Нинішній територіальний устрій склався уже в часи незалежності.

У 1990–1992 роках волості отримали статус самоврядування на основі рішення Президії Верховної Ради Естонії (*першими цей статус отримали місто Курессааре і волость Муху (1.10.1990), останньою – волость Локса (13.08.1992)*).

Новий закон про МС було ухвалено в 1993 році, про адміністративно-територіальний устрій – у 1995 році, про об'єднання одиниць МС – у 2004 році.

В Естонії багато дебатів ведеться щодо необхідності радикальної реформи МС, але радикальні кроки не здійснюються.

Зараз в Естонії однорівневе місцеве самоврядування – міста та волості. Більшість волостей таки неспроможні надавати усі визначені законом послуги. І це не дивно, адже 112 з 215 МС мають населення до 2000 осіб, 60 – від 2 тис. до 5 тис.

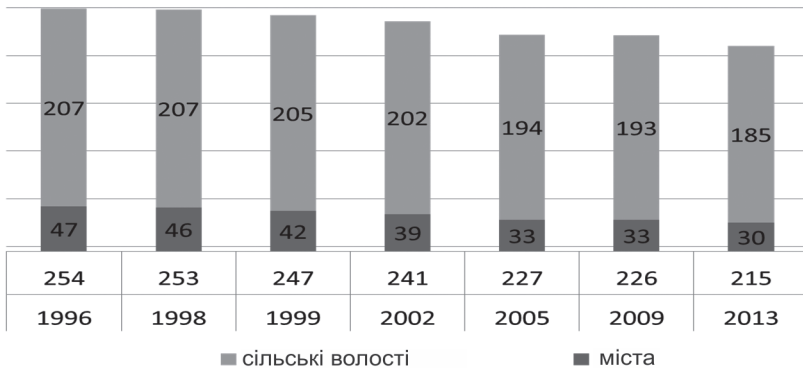
Головні проблеми МС саме у малих волостях. У малому МС слабка кваліфікація працівників МС, відбувається прискорене зниження кількості населення, старіння населення у периферійних волостях, що ще більше погіршує ситуацію.

Як наслідок, більшість малих одиниць МС можуть виконувати лише невелику частину своїх функцій. Постійно зростає їх залежність від грошей з держбюджету. Це веде до того, що держава мусить централізувати частину послуг, наприклад, школи, громадський транспорт тощо.

Для впровадження реформи, яка б носила м'який, добровільний характер, було прийнято Закон про підтримку об'єднання МС від 2004 року, який був пролонгований і після 2010 року. Закон передбачає надання об'єднанню волостей певних бонусів. Новоствореному МС надається дотація на об'єднання із державного бюджету з розрахунку 50 євро на одного жителя. Разом з тим, нове МС отримує одноразову виплату від 150 до 400 тис. євро. Крім того, об'єднані МС отримують перевагу при фінансуванні з проектів ЄС. До цього додається ще один бонус – якщо загальна дотація від Держбюджету для об'єданого МС менша від суми тих, що об'єдналися, виплати попередніх дотацій залишаються протягом ще 4 років.

Проте такі бонуси не дуже допомагали. До 2005 року об'єдналися лише 22 МС, на основі яких створили 8 нових МС. Тричі вносили зміни до закону, яким піднімали виплати, але це не вирішило питань про об'єднання.

Добровільне об'єднання МС у 1996-2013 роках

Кожен новий Уряд пропонував свої бонуси для стимулювання об'єднання, але прискорення не було.

Міністерство останнім часом сформулоало новий план реформ на 2012–2014 (лютий) роки. Уряду запропонували 6 варіантів реформи, але різні політичні сили підтримували різні варіанти.

Варіанти реформ: 1) нічого не змінюємо; 2) забезпечити обов'язкове співробітництво МС через районні (повітові) союзи; 3) запровадити дво-рівневе місцеве самоврядування на рівні волостей та районів; 4) повернутись до історичних МС, які були в старі часи на основі церковних приходів (це було 6 80–100 МС); 5) об'єднати МС навколо центрів тяжіння – міст; 6) здійснити реформу на основі районів.

Дебати вкотре так і не завершилися ухваленням принципово нового рішення.

Більшість експертів та частина політиків схилилися якраз до об'єднання МС навколо «центрів тяжіння». Суть у тому, що на рівні районів (повітів) визначаються з «містами-центрами тяжіння», де люди працюють або звертаються за послугами. До цього центру на авто не може бути більше 30 хвилин, центр тяжіння має мати не менше 1 тис. осіб, а навколо цих центрів об'єднується не менше 5 тис. осіб.

Міністерство створило методичку моделювання і надало кошти союзам МС для виділення таких «центрів тяжіння» (все дуже подібно до того, що зроблено в Україні). До початку 2014 року було підготовлено проект закону про реорганізацію системи місцевого самоврядування, який поки що залишається неухваленим.

Із 2002 року Уряд виплатив приблизно 16 млн євро на потреби об'єднання громад.

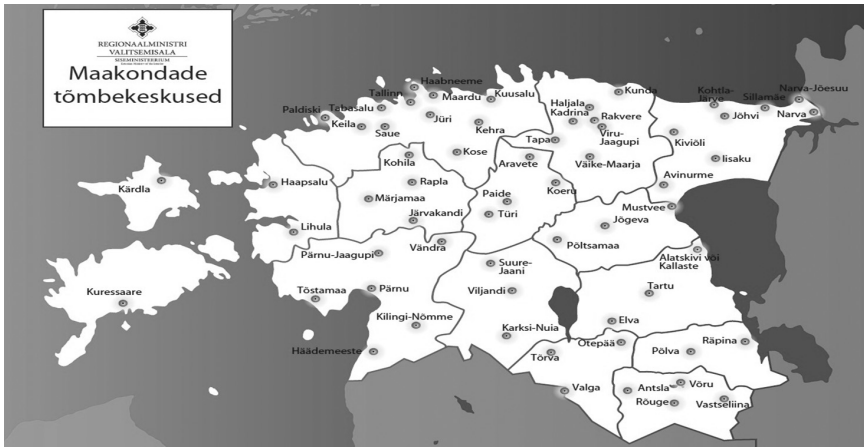
Короткі правила фінансового стимулювання добровільного об'єднання громад

Із 2004 року діє Закон «Про підтримку добровільного об'єднання», а також передбачено спеціальний грант у разі об'єднання територіальних одиниць:

- *кожна одиниця отримує 50 євро на особу;*
- *мінімальний фонд на нову об'єдану одиницю становить 150 000 євро, а максимальний — 400 000 євро;*
- *розмір фонду розраховується з кількості населення у підпорядкованій одиниці, що бере участь в об'єднанні, і сумується як грант для нової одиниці;*
- *грант на об'єднання виплачується наприкінці року, у якому було завершено об'єднання;*

- колишні мери отримують компенсацію, якщо їх звільняють після об'єднання;
- нова одиниця МС може вільно розпоряджатися цим грантом. Зазвичай грант витрачається на компенсацію для осіб, яких звільняють із посад, потреби реорганізації та інвестиції;
- якщо сукупний державний грант для нової об'єднаної одиниці менший, ніж був для цих одиниць окремо, різницю компенсують впродовж 4 років.

Центри тяжіння

Як видно із карти, в Естонії ситуація схожа до української, в кожному нинішньому районі (повіті) є дві-чотири точки тяжіння, які можуть стати центрами нових волостей.

Зараз міністерству доручено знову готувати Концепцію реформи МС (до 2015 року), яка має розмежувати повноваження між МС і виконавчою владою, а також визначити зміну системи фінансування МС. До того часу вирішили продовжувати підтримку співробітництва між МС та підтримку добровільного об'єднання волостей.

Поступове посилення вимог до МС щодо ефективності їхнього урядування, а особливо перехід частини повноважень від них на рівень держави, певним чином поживляє процес підготовки добровільного об'єднання. Зараз близько 40 МС почали переговори про об'єднання. Міністерство допомагає їм консультативно, юридично (підготовка договору про об'єднання, структури управління нового МС тощо).

В основному об'єднання відбувалося навколо міста. Місто та кілька волостей – це найкраща версія. Для керівників волостей, які втратили посаду, надається право 6 місяців отримувати зарплату, та 4 роки обіймати посаду керівника структурних підрозділів у нових МС. Це істотна мотивація.

Роль Уряду в об'єднанні визначальна. Кожне об'єднання МС затверджується Урядом. Без такого затвердження утворення нового об'єднання неможливе. Адміністративно-територіальний устрій – винятково компетенція Уряду, саме тому цим не займається парламент.

Ще одна важлива ремарка щодо контрольних функцій старости району (повіту).

Правові акти МС мають публікувати в Інтернеті, якщо акта немає в Інтернеті, він не чинний. Акти МС перевіряє повітовий староста за власною ініціативою чи за скаргою громадян і виносить подання щодо незаконності акта і пропонує органу МС внести зміни. Таке подання зупиняє дію акта. МС має звернутись до суду, якщо не згодне з рішенням старости.

В Естонії значна частина населення позбавлена права голосу на національних виборах.

Проте у виборах в органи МС беруть участь ті, хто постійно проживає у волості чи місті, у тому числі ті, хто не є громадянами Естонії, але мають вид на проживання. Тому є волості, де в керівництві є люди, що не мають права голосу на виборах до парламенту, але керують волостю.

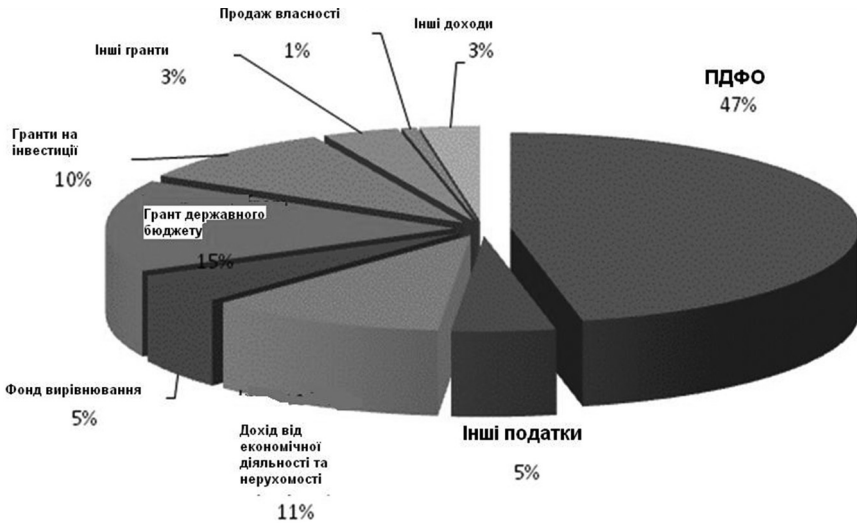
От такі новели чи реалії естонського місцевого самоврядування можна почути від тих, хто безпосередньо займається цими питаннями.

Фінансові можливості місцевого самоврядування

Фінансові можливості місцевого самоврядування міст та волостей значно кращі, ніж українські, проте навряд чи можна сказати, що це заслуга більш ефективної податкової чи бюджетної систем, скоріш за все завдяки значно більшому ВВП на душу населення та вищим середнім зарплатам.

Естонія	2010	2011	2012	2013
ВВП за поточних цін (млн євро)	14 707,53	16 403,77	17 636,72	18 738,80
Приріст ВВП, %	3,1	7,6	3,2	0,8
ВВП на душу населення (євро)	11 046,0	12 357,5	13 333,9	14 217,6

Структура надходжень бюджетів місцевого самоврядування

Із рисунка видно, що як і в Україні, основним джерелом надходжень місцевого бюджету є податок на доходи фізичних осіб (ПДФО).

Основними джерелами надходжень місцевого бюджету є:

- ПДФО – 11,6% від загальної суми зарплати платників податків (звільнення від податків державним рішенням не застосовується до частки для МС);
- земельний податок (МС встановлює його обсяг на рівні 0,1–2,5%);
- місцеві податки (6 позицій включно зі збором на паркування, податком на рекламу);
- 25% від збору за природні ресурси;
- платежі від громадян (дитячі садки, оплата дозвілля/спортивних подій, сплата за проїзд у громадському транспорті);
- будь-які доходи з муніципальної власності (орендна плата);
- фонд блочних субсидій і фонд вирівнювання;
- цільові гранти;
- інвестиційні гранти (кошти ЄС).

Для вирівнювання спроможності МС використовуються такі інструменти:

Фонд вирівнювання

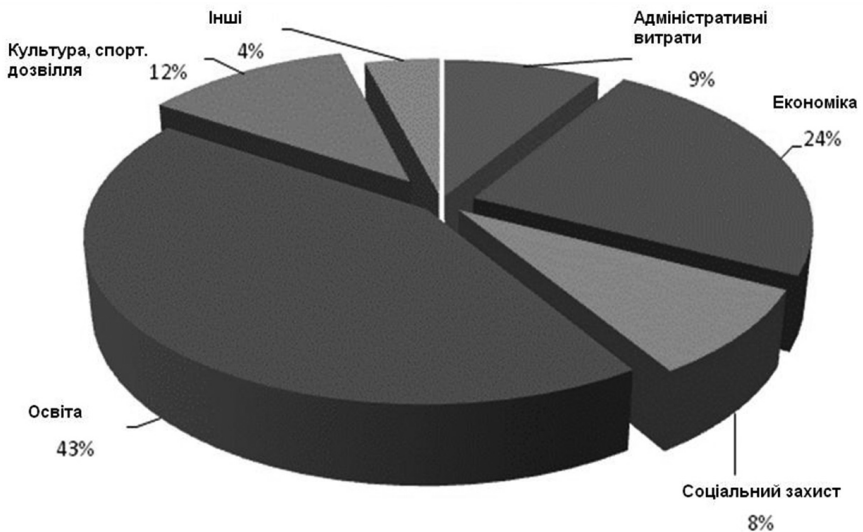
- Якщо розраховані середні витрати МС перевищують розраховані середні доходи від податків, покривається 90% різниці. Середні витрати розраховуються відповідно до демографічних та інфраструктурних показників МС.

Блочні субсидії

- Загальний грант на освіту (зарплата вчителям, підручники, робочі зошити, шкільні обіди). Нова формула розподілу цих коштів, що була запроваджена з 2008 року, враховує потребу шкіл у фінансуванні, водночас підтримуючи ефективність шкільної мережі.
- Соціальна допомога.
- Грант для невеликих островів.
- Грант на муніципальні дороги.
- Грант на виконання державних повноважень, переданих у місцеві уряди.

Витрати місцевого самоврядування пов'язані з їхніми повноваженнями, в основному це витрати на освіту.

Структура витрат бюджетів місцевого самоврядування

Основні правила бюджетного планування на місцевому рівні:

- МС повинні мати план розвитку і бюджетну стратегію щонайменше на 4 роки;
- план розвитку та бюджетну стратегію потрібно переглядати щорічно наприкінці жовтня;
- МС складають бюджети на основі планів розвитку та чотирирічного бюджету (фінансового плану);
- МС можуть приймати бюджети на річній основі і додавати інформацію щодо періоду більше одного року;

- право приймати додаткові бюджети;
- оперативний бюджет та інвестиційний бюджет розділені;
- бюджет приймається найпізніше наприкінці березня;
- щорічний звіт затверджується найпізніше наприкінці червня;
- у рамках виконання бюджету МС ведуть бухгалтерський облік за принципом нарахування та обліку за сплатою;
- Мінфін формує всі правила фінансового менеджменту МС;
- одиниці МС подають бухгалтерські дані щомісячно;
- одиниці МС подають щорічну бюджетну стратегію, річний бюджет і дані бюджетних витрат кожного кварталу;
- Мінфін здійснює моніторинг спроможності МС дотримуватись фінансових критеріїв. Якщо за бюджетом чистий борг перевищує дозволений обмеження, Мінфін надсилає попередження;
- Мінфін не має права втручатися в рішення МС щодо витрат;
- Мінфін стежить за тим, як використовуються державні гранти загалом.

Регіональний розвиток та підтримка розвиткових проектів місцевого самоврядування

Незважаючи на те, що Естонія досить маленька країна, яка за своїми розмірами та кількістю населення відповідає таким невеликим українським областям як Хмельницька чи Житомирська, для неї також притаманна проблема нерівномірного розвитку її територій. Тому Естонія увійшла уже в другий цикл бюджетного планування регіонального розвитку. Весною 2014 року Урядом Естонії було ухвалено Державну стратегію регіонального розвитку на наступні 7 років до 2020 року. Цикли стратегічного планування Естонії повністю синхронізовані з відповідними циклами Європейського Союзу, які якраз передбачають планування на 7 років. Попередній цикл завершився у 2013 році.

Фінансування нового циклу почалось у 2014 році. Процес розроблення державної стратегії регіонального розвитку (ДСРР) почався в 2011 році і тривав майже три роки.

Перед початком стратегічного планування регіонального розвитку Міністерство внутрішніх справ, яке опікується питаннями регіонального розвитку, замовило у 3 незалежних експертів аналіз державної політики щодо регіонального розвитку (які є проблеми у регіональному розвитку, чи адекватною є державна регіональна політика і що слід змінити аби поліпшити ситуацію). Після цього було проведено консультації з різними партіями, далі опитали думки представників органів МС з різних регіонів.

Було також створено механізм письмового оцінювання ситуації та подання пропозицій щодо її зміни. Для цього було розроблено спеціаль-

ного формату матрицю, яку можна було в електронному вигляді оформити та направити міністерству через офіційний сайт.

Ця велика підготовча робота і стала основою для розроблення ДСРР–2020.

Регіональна політика для Естонії є досить актуальною, адже в Естонії велика відмінність у розвитку між регіонами, що загалом не характерно для малих країн. До цього додається проблема інтеграції в суспільство значної кількості людей, які не є громадянами Естонії, але мають право на проживання та участь у виборах органів місцевого самоврядування, є російськомовними і складають більшість чи значну частину в окремих районах (повітах).

В Естонії органи МС не надто потужні фінансово, з питань місцевого розвитку, тому вони роблять досить малі інвестиції в регіональний розвиток (рівень приблизно аналогічний до показників Греції), а отже, регіональний розвиток в основному залежить від державної політики та державних інвестицій. Правда, більша роль у фінансуванні тут все-таки залежить від коштів ЄС.

Для Естонії, як і для більшості країн Європи, характерним є відсутність природного приросту населення, а отже, його старіння. Попри цю тенденцію все ж відбувається зростання населення у деяких містах та волостях, що найбільш помітно в МС навколо Таллінна та Тарту. Саме ці самоврядування стають багатшими та перспективнішими для розвитку. Їх розвиток фактично побудований на такому собі паразитуванні на сусідстві з великими містами, які є локомотивами розвитку. При цьому інші периферійні самоврядування досить швидко скорочуються чисельно і їх фінансові можливості також скорочуються.

Ще одна проблема, на яку міністерство звертає увагу при плануванні регіонального розвитку, це передбачуване скорочення зайнятості в окремих секторах економіки. У деяких регіонах сьогодні найбільше зайнято людей в тих секторах, які будуть у майбутньому дуже скорочуватись. Так було в Таллінні, коли закривались великі виробництва, орієнтовані на радянські військові потреби, така ж ситуація в промисловості Нарви.

При таких прогнозованих скороченнях певних секторів та зайнятості постає проблема якості робочої сили для можливої зайнятості в перспективних секторах. Як правило, кваліфікація працівників не відповідає потребам інноваційного виробництва. Тому питанням руху робочої сили, її перекваліфікації приділяється багато уваги.

Для аналізу просторових аспектів регіонального розвитку було зроблено дослідження зон впливу чи зон тяжіння великих та середніх ділових центрів.

Цікавим є досвід визначення меж тяжіння окремих центрів на навколишні території за допомогою сучасних технологій.

Таке дослідження було зроблено через використання мобільних телефонів (простеживши, де протягом доби здійснюють найбільшу кількість

дзвінків люди, можна просто визначити маятникову міграцію, а відтак і зони тяжіння основних центрів)!

За цим дослідженням Таллінн та Тарту мають значно більші зони тяжіння, ніж інші міста. І тому їх вплив на розвиток території країни та систему розселення дуже великий. У зв'язку з цим міністерство намагається створити розуміння влади, у першу чергу політиків, що зараз вкрай важливо розвивати центри районів (повітів), аби люди не їхали працювати надто далеко, а працювали у своєму районі. Тому зараз найбільше коштів на регіональний розвиток, у першу чергу для розвитку інфраструктури, надсилають у периферійні райони. А найбільше коштів на розвиток підприємництва йде у великі та розвинені райони, де відбувається переорієнтація структури економіки і є багато робочої сили.

Розвиткові проекти за підтримки ЄС

Завдяки фондам ЄС здійснюються важливі інфраструктурні проекти великої вартості.

Наприклад, розв'язка у Таллінні.

Мета проекту: поліпшити дорожній рух у напрямку зі сходу на захід та покращити доступ до міжнародного аеропорту Таллінна.

Тривалість: грудень 2008 – грудень 2013 рр.

Загальний бюджет: 87,2 млн євро.

Кошти ЄС: 75,4 млн євро.

Результати: сучасна розв'язка з 5 тунелями, 2 залізничними переїздами, віадуком, 23 км нових і реконструйованих доріг.

За кошти ЄС реалізуються і значно менші за обсягом, але важливі соціальні проекти.

Приклад – сімейні будинки для сиріт.

Мета проекту: викоринити «табірні» притулки і перейти до будинків сімейного типу.

Тривалість: січень 2010 – червень 2013 рр.

Загальний бюджет: 2,7 млн євро.

Кошти ЄС: 2,3 млн євро.

Результати: збудовано 5 приватних будинків та 2 будинки на дві сім'ї для сиріт. Кожен будинок став домом для 6–8 дітей.

Чимало європейських джерел фінансування передбачають партнерство з МС як первинними бенефіціарами, оскільки МС відіграють важливу роль в успішному освоєнні іноземних коштів.

Таким чином, ефективне співробітництво між муніципалітетами є ключовим фактором і вимогою для отримання позитивного рішення про фінансування та розроблення конкретних проектів.

Це співробітництво можна розподілити на два рівні: міжнародний рівень (транскордонне співробітництво) та місцевий рівень (співробітництво всередині держави).

Декілька найкращих прикладів:

Креативні міста

Мета проекту: просувати публічну політику в напрямку розроблення креативної економіки.

Тривалість: 2008–2011 рр.

Загальний бюджет: 2,4 млн євро.

Кошти ЄС: 2 млн євро.

Партнери: Таллінн, Варшава, Стокгольм, Гельсінкі, Вільнюс, Берлін та ін.

Результати: дослідження схеми креативної економіки в 11 містах, стратегії розвитку креативної економіки.

«Дослідження можливості створення фіксованого сполучення Таллінн-Гельсінкі – TALSINKIFIX»

Мета проекту: визначення найкращих рішень (проектів) для фіксованого сполучення Таллінн-Гельсінкі (тунель або комбінація тунелів і мостів).

Тривалість: 2014–2015 рр.

Бюджет: 100 000 євро.

Кошти ЄС: 85 000 євро.

Партнери: волость Хар'ю, міста Таллінн і Гельсінкі, Fehmarn Belt Development Fund.

Результати: попереднє дослідження можливості будівництва тунелю.

Мережа доріг із неінтенсивним рухом в окрузі Хар'ю

Мета проекту: створити для жителів та гостей округу Хар'ю кращі умови для неінтенсивного руху, розвиток мережі доріг неінтенсивного

руху між Таллінном і віддаленими районами (повітами) та усунення наявних заторів.

Тривалість: липень 2010 – грудень 2012 рр.

Загальний бюджет: 13 млн євро.

Бюджет Таллінна: 3,6 млн євро.

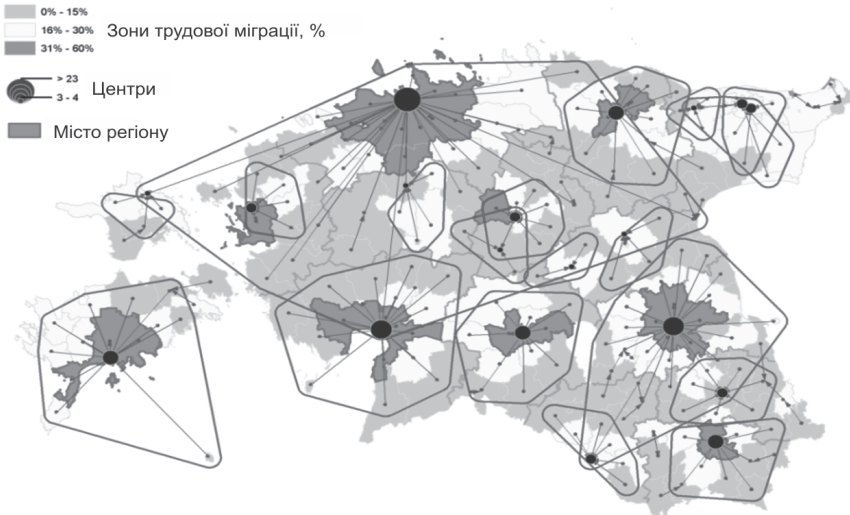
Кошти ЄС: 3 млн євро.

Партнери: загалом 10 муніципалітетів.

Результати: 44 км нових доріг із неінтенсивним рухом в окрузі Хар'ю, включно з 11,4 км у Таллінні.

Загалом ЄС передбачає 5,9 млрд євро для Естонії на період 2014–2020 рр. з усіх фондів та програм, включно з прямими сільськогосподарськими субсидіями.

Міграція робочої сили

На рисунку видно, як відбувається маятникова міграція робочої сили навколо основних центрів тяжіння (економічної активності).

У новому бюджетному циклі ДСРР вводиться новий підхід щодо використання коштів на регіональний розвиток у периферійних територіях – надавати їх районним (повітовим) центрам, у першу чергу на підтримку розвитку підприємництва, хоча ще недавно більшість коштів виділялось на підтримку соціальної сфери.

Розвиток підприємництва та створення робочих місць сьогодні є головною складовою державної регіональної політики.

Державна регіональна політика стає більш мобільною та гнучкою: підбираються індивідуальні інструменти для різних регіонів.

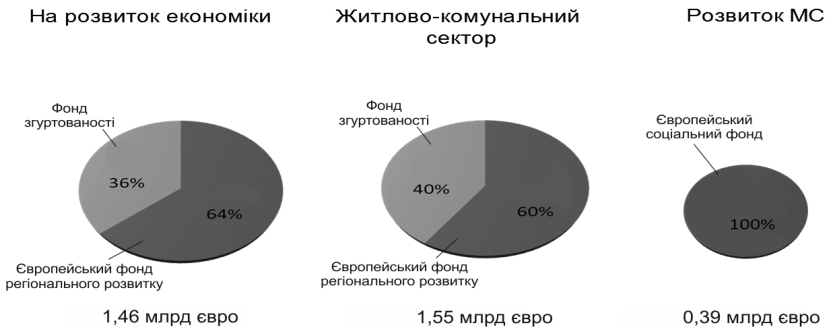
Відбувається перехід від фінансування розвитку зверху до підтримки конкурентних переваг регіону. Міністерство намагається в кожному регіоні використовувати його конкурентні переваги і допомагає шукати свою нішу у розподілі праці.

У ДСРР є чотири стратегічні цілі і показники для вимірювання досягнення цих цілей. Головними виконавцями проектів у територіях є МС.

Основними напрямками, в яких міністерство надає кошти для проектів МС, є організація транспортного сполучення периферії із центрами повітів, створення мереж ширококутового інтернету, підвищення конкурентноспроможності 5 центрів тяжіння з використанням кваліфікованої іноземної робочої сили.

Роль ЄС у регіональному розвитку Естонії дуже важлива. Протягом 2007–2013 років Естонія отримала на регіональний розвиток від ЄС 3,4 млрд євро, з них третина – на розвиток бізнесу, третина – на інфраструктуру, решта – на місцеве самоврядування та некомерційний сектор. У цей час державні інвестиції в регіональний розвиток йшли фактично на соціальну сферу – на підтримку шкіл та дитсадків.

Структурна схема наданої фінансової підтримки від ЄС у 2007–2013 роках

SISEMINISTEERIUM

У рамках підтримки розвитку конкурентних переваг окремих регіонів цікавими проектами є створення так званих центрів компетенції, де місцева наука, підприємці та самоврядування домовились про розроблення нових технологій. Наприклад, на Саарема – центр малих суден, в іншому

місці – розроблення людських тканин для пересадки на основі прогресивних технологій стовбурових клітин.

Естонія є досить привабливою країною для туризму. Так, Таллінн щороку відвідує 2,7 млн туристів, але часто вони не їдуть у глиб країни. Для затримки значної частини цих туристів в Естонії на довший період було підтримано 61 проект з розвитку туризму (від відновлення історичних місць – до зоопарків). Причому для того, аби проект мав право на існування, а туристичний об'єкт був привабливим, ці об'єкти мають бути включені у маршрути. Сьогодні Естонія має три туристичні центри, які розвивають цілісні туристичні маршрути, за якими може пересуватися турист. Це значно збільшило туристичні можливості багатьох волостей.

Малі МС, які не можуть претендувати на європейські кошти, отримують фінансування розвитку з державного бюджету. Так, держава підтримує створення регіональних центрів розвитку, які фактично є мозковими центрами розвитку.

Тепер обсяг інвестицій плануватиметься на рівні повіту. Малі МС мають звертатись до повіту, а не безпосередньо до міністерства.

Проекти, фінансування яких підтримується, продукуються шляхом переговорів між міністерством та МС, коли узгоджуються всі основні параметри, лише після цього формується проект.

Так, щодо центрів компетенції було кілька десятків пропозицій, але в процесі переговорів відібрали лише половину. Далі тим, хто пройшов відбір, виділили по 30 тис. євро для відпрацювання повного проекту та віднаходження підприємців, які готові брати участь у створенні та діяльності у центрах компетенції. Після другого етапу залишилось лише 6 відібраних проектів щодо створення таких центрів, які отримали величезну фінансову підтримку, решта не отримали нічого.

Отже, на початку було багато бажаючих, але до фінішу дійшли лише 6, які отримали такі величезну підтримку і зараз дуже ефективно працюють. Це свідчить про активну позицію міністерства. Якби від міністерства не було пропозиції до МС щодо створення таких центрів, від МС точно не надійшло б жодного подібного проекту. Тому міністерство має генерувати ідеї, які здатні зацікавити МС для ініціювання проектів.

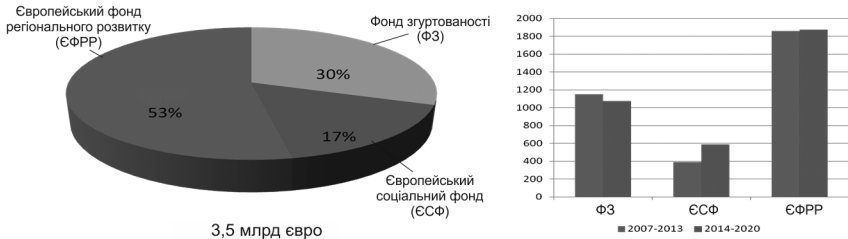
Міністерство провело опитування серед МС: на що витратити гроші від ЄС. Результат був передбачуваним – розділити гроші лише на дороги та дитсадки. Розвиток підприємництва та робочих місць для МС не є обов'язком, тому вони на це не зважають, а пропонують винятково соціальні проекти. Проте, міністерство робить все для того, аби стимулювати їх до роботи у розвиткових сферах.

Національні заходи

Захід/назва програми	2014 рік
Програми інвестиційного характеру	
Регіональна інвестиційна допомога	12,7% НММ
Підтримка немоторизованого трафіку	1 451 731
Сервіс-центри	488 945
Програма для районів з низькою густотою населення	1 500 000
Програма малих островів	640 000
Програми підприємництва і регіональних особливостей	
Програма розвитку «Сето»	256 000
Програма Peipsiveere	256 000
Інші види діяльності/програми	
Програма місцевих ініціатив	1 200 000
Компенсаційні виплати	66 500
Центри розвитку	519 200

У 2014–2020 роках на державну регіональну політику з ЄС має бути виділено 3,5 млрд євро. На транспорт та екологічні цілі буде використано менше коштів, ніж у попередній період, натомість зросте фінансування освітніх програм та програм працевлаштування.

Структура підтримки у 2014–2020 роках

Порівняно з 2007-2013 рр. посилення підтримки для освіти, зайнятості, соціальної інтеграції. Зменшення на транспортні підприємства та навколишнє середовище

SISEMINISTEERIUM

Варто зазначити, що діяльність Міністерства внутрішніх справ з гармонізації регіонального розвитку та підтримки розвитку на периферії не

зовсім синхронізується з політикою щодо реформування системи територіального устрою та місцевого самоврядування. На думку самих працівників міністерства, для вирівнювання регіонального розвитку потрібне певне вирівнювання можливостей МС волостей, але з цим є певні політичні проблеми.

Натомість сильні волості завдяки своєму розміщенню чи фінансовим можливостям можуть впливати на міграційні потоки. Так, протягом останніх років найбільше зростала чисельність волостей навколо Таллінна, навіть власне з міста люди стали переїздити у приміську зону. Тоді Таллінн ввів безкоштовний проїзд на громадському транспорті для мешканців міста. За два роки після цього нововведення його населення зросло на 12 тис. осіб, а темпи зростання чисельності населення у приміських волостях зменшились, що зруйнувало багато середньострокових планів розвитку.

Замість підсумку

Хоча Естонія має на невеликій території та кількості населення, проблеми регіонального розвитку в країні подібні до українських. Рецепти їх вирішення, система стратегічних документів також подібні. Проте на відміну від України, яка практично не фінансує регіональний розвиток на середньостроковій основі, в Естонії є чіткі правила такого фінансування, а розмір фінансування зіставний, а загалом, можливо, і більший, ніж в Україні.

Що стосується глибини реформування місцевого самоврядування, то Естонія не просунулася тут надто далеко. Давно заявлені реформи місцевого самоврядування, незважаючи на наявність досить прогресивного законодавства, реалізуються несистемно. Добровільний характер об'єднання волостей розтягнувся уже на багато років, тому сподівань на його швидке завершення немає.

Як і в Україні, найбільш неохоче йдуть на об'єднання найменші та найбідніші волості, а політики не готові провести реформу на основі політичного рішення. Правда, певним чином така ситуація розряджається досить розвиненими механізмами співпраці волостей між собою та з містами, а також певним перерозподілом повноважень на користь держави.

Членство Естонії в Євросоюзі дає змогу більш ефективно розвивати свої регіони завдяки як європейським коштам, так і європейським методикам планування регіонального розвитку та співробітництва.

Естонське законодавство у сфері територіального устрою та об'єднання волостей є досить чітким та може бути корисним для України, як і приклад неможливості провести об'єднання громад на винятково добровільній основі.

**ЗАКОН
ПРО АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ
УСТРІЙ ЕСТОНІЇ**

(Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus)

Прийнятий 22 лютого 1995 року
(RT I 1995, 29, 356; 1996, 42, 808; 1999, 93, 833; 2002, 34, 207; 2004, 56, 399; 2006, 14, 111; 2010, 72, 543)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Цілі Закону

(1) Цим Законом встановлюється адміністративно-територіальний устрій Естонії, підстави й порядок зміни адміністративно-територіального поділу, зміни меж і перейменування адміністративних одиниць.

(2) Питання, пов'язані із сухопутним, морським й повітряним кордонами Естонії, регулюються Законом про державний кордон.

Стаття 2. Адміністративно-територіальний устрій Естонії

(1) Адміністративно-територіальний устрій Естонії – це поділ території Естонії на повіти, волості й міста.

(2) У повіті державне управління здійснюється на підставі закону повітовим старійшиною і урядовими установами.

(3) У волості й у місті самоврядування здійснюється на підставах, зазначених у статтях 3 і 4 Закону про місцеве самоврядування.

(4) У волостях і містах у встановленому законом порядку можуть утворюватись відповідно частини волості й міста.

Стаття 2.1. Адміністративно-територіальний поділ

(1) Адміністративно-територіальний поділ – це поділ території Естонії на адміністративні одиниці.

(2) Адміністративною одиницею є заснована згідно з адміністративно-територіальним устроєм одиниця, що має встановлені законами й іншими правовими актами статус, найменування і межі, на території якої здійснюється державне управління або самоврядування.

Стаття 3. Перелік адміністративних одиниць

(1) Перелік адміністративних одиниць затверджує і вносить в нього зміни Уряд Республіки.

(2) Перелік адміністративних одиниць і внесені в нього зміни публікуються в «Riigi Teataja».

Стаття 4. Картографування меж адміністративних одиниць

Межі адміністративних одиниць наносяться на карту земельного кадастру держави.

Стаття 5. Столиця

Столицею Естонської Республіки є місто Таллінн.

Стаття 6. Одиниці розселення

(1) Одиницями розселення є населений пункт і район у місті.

(2) Волость ділиться на населені пункти, якими є села, селища, міські селища й міста у волості.

(3) Місто у якості адміністративної одиниці є в тих же межах також населеним пунктом.

(4) Місто може ділитись на райони.

(5) Вид, найменування й межі одиниць розселення встановлюються згідно з клопотаннями волосних і міських зборів на підставах і в порядку, встановленому Урядом Республіки.

(5.1) Перелік одиниць розселення у повітах і волостях та містах, що входять у їх склад, а також зміни в поділі розселення затверджуються постановою міністра у справах регіонів.

(RT I 2006, 14, 111 – набрав чинності з 26.04.06)

(6) Одиниці розселення є основою обліку при здійсненні державних заходів, у тому числі при організації статистики й адресної системи, а також веденні реєстрів і кадастрів.

2. ЗМІНА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПОДІЛУ, МЕЖ АДМІНІСТРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ І ЇХ ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ

Стаття 7. Підстави для зміни адміністративно-територіального устрою, для зміни меж і перейменування адміністративно-територіальних одиниць

(1) Зміна адміністративно-територіального устрою полягає в утворенні нової адміністративно-територіальної одиниці або зменшенні кількості адміністративно-територіальних одиниць.

(2) Зміна меж адміністративно-територіальних одиниць за змістом цього Закону полягає у зміні меж у наступних випадках:

1) при включенні частини території однієї адміністративно-територіальної одиниці до складу іншої адміністративно-територіальної одиниці;

2) при корегуванні меж адміністративно-територіальних одиниць відповідно до потреб у сфері землеустрою, будівництва й планування.

(3) Зміни адміністративно-територіального устрою на рівні повітів ініціює Уряд Республіки.

(4) Зміни адміністративно-територіального устрою на рівні волостей і міст, а також зміни меж волостей або міст і їхнє перейменування ініціює Уряд Республіки або відповідні збори місцевого самоврядування. При ініціюванні зміни адміністративно-територіального устрою за основу приймається перелік одиниць місцевого самоврядування за зонами об'єднання, встановлений Урядом Республіки на підставі частини 1 статті 5 Закону про сприяння об'єднанню одиниць місцевого самоврядування.

(5) При ініціюванні зміни адміністративно-територіального устрою враховуються наступні обставини:

1) історичне обґрунтування;

2) вплив на умови життя населення;

3) почуття спільності населення;

4) вплив на якість надання публічних послуг;

5) вплив на ефективність адміністративного управління;

6) вплив на демографічну ситуацію;

7) вплив на організацію транспорту й комунікацій;

8) вплив на підприємницьке середовище;

9) вплив на стан освіти;

10) цілісність одиниці самоврядування.

(6) Витрати, пов'язані зі зміною адміністративно-територіального устрою, а також зі зміною меж і перейменуванням адміністративно-територіальних одиниць, ініційованих Урядом Республіки, покриваються за рахунок передбачених для цієї мети коштів державного бюджету відповідно до порядку, встановленого на підставі частини 3 статті 30 Закону про державний бюджет, у встановлених Урядом Республіки обсязі й порядку, за винятком змін адміністративно-територіального устрою, для покриття пов'язаних з якими витрат з державного бюджету виділяються дотації на підставі Закону про сприяння об'єднанню одиниць місцевого самоврядування.

(7) Масштаб охоплення жителів і порядок проведення опитування для з'ясування думки населення щодо ініційованих відповідними зборами місцевого самоврядування зміни адміністративно-територіального

устрою й меж адміністративно-територіальних одиниць встановлюють зазначені збори на наступних підставах:

1) при зміні адміністративно-територіального устрою опитування думки населення організується у всіх причетних до справи одиницях самоврядування;

2) при включенні частини території однієї адміністративно-територіальної одиниці до складу іншої адміністративно-територіальної одиниці з'ясування думки населення організується на причетній до справи частині території у населених пунктах;

3) при корегуванні меж адміністративно-територіальних одиниць відповідно до потреб у сфері землеустрою, будівництва й планування з'ясування думки населення, як правило, не проводиться, а при необхідності з'ясовується тільки думка причетного до справи населення;

4) крім вищенаведеного може бути організоване з'ясування думки тих власників розташованої на території волості або міста нерухомості і житлових приміщень як рухомих речей, які не є жителями цієї волості або міста.

(8) Масштаб охоплення жителів і порядок проведення опитування для з'ясування їхньої думки щодо ініційованих Урядом Республіки зміни адміністративно-територіального устрою й меж адміністративно-територіальної одиниці встановлює Уряд Республіки відповідно до підстав, наведених у пунктах 1 і 2 частини 7 цієї статті.

Стаття 7.1. Прийняття рішення про зміну адміністративно-територіального поділу, зміни меж і перейменування адміністративних одиниць і зміна приналежності волості або міста до повіту і їхнього статусу

(1) Рішення про зміну адміністративно-територіального поділу в частині повітів приймає Рійгікогу.

(2) Рішення про зміну адміністративно-територіального поділу в частині волостей і міст приймає Уряд Республіки.

(3) Рішення про зміну меж адміністративних одиниць приймає Уряд Республіки. Рішення про корегування меж адміністративної одиниці, обумовлене потребами землеустрою, будівництва й планування, приймає уповноважена Урядом Республіки урядова установа.

(4) Рішення про перейменування адміністративної одиниці приймає Уряд Республіки.

(5) Рішення про зміну приналежності волості або міста до повіту приймає Уряд Республіки.

(6) Рішення про зміну статусу волості або міста приймає Уряд Республіки.

Стаття 8. Зміна адміністративно-територіального устрою й меж адміністративно-територіальних одиниць волостей і міст за ініціативи Уряду Республіки

(1) Уряд Республіки ініціює своїм розпорядженням зміну адміністративно-територіального устрою або меж не пізніше ніж за один рік до чергових виборів у збори місцевого самоврядування, представивши через повітового старійшину відповідну пропозицію причетним до справи волосним або міським зборам (далі — збори). У пропозиції вказується термін подання думки щодо пропозиції, що не може бути менше трьох місяців. У випадку непредставлення відповіді в термін пропозиція вважається прийнятою.

(2) Уряд Республіки додає до пропозиції:

1) пояснювальну записку з обґрунтуванням необхідності зміни адміністративно-територіального устрою або меж;

2) у випадку зміни адміністративно-територіального устрою — карту з описом меж;

3) у випадку зміни меж — карту відповідної частини території з описом меж.

(3) До завдань зборів при одержанні пропозиції Уряду Республіки, зазначеної в частині 1 цієї статті, належать:

1) подання повітовому старійшині оформленої у вигляді рішення мотивованої думки щодо пропозиції Уряду Республіки до зазначеного в ній терміну;

2) досягнення з іншими причетними до справи зборами угоди не пізніше ніж за чотири місяці до чергових виборів у збори про вирішення пов'язаних зі зміною адміністративно-територіального устрою або меж організаційних і бюджетних питань і інших питань, що стосуються майнових зобов'язань і прав, а також про підготовку положення про нову адміністративно-територіальну одиницю й інші необхідні зміни в правових актах;

3) проведення не пізніше ніж за 120 днів до виборів у нові збори в співробітництві із причетними до справи зборами заходів щодо організації виборів, передбачених Законом про вибори в збори місцевого самоврядування.

(4) До завдань повітових старійшин при одержанні пропозиції Уряду Республіки, зазначеної в частині 1 цієї статті, належать:

1) подання пропозиції Уряду Республіки про зміну адміністративно-територіального устрою або меж причетним зборам негайно після її одержання;

2) подання думок зборів з документацією, передбаченою частиною 3 цієї статті, і своєю позицією в Міністерство внутрішніх справ протягом 10 днів від дня одержання рішень причетних до справи зборів;

3) сприяння заінтересованим зборам при укладанні угод, а також вирішенні спірних питань, пов'язаних зі зміною адміністративно-територіального устрою й меж.

(5) Міністерство внутрішніх справ має право вимагати від повітових старійшин здійснення додаткових заходів, а також подання додаткових пояснень і матеріалів у зв'язку з виконанням розпоряджень Уряду Республіки, зазначених у частині 1 цієї статті.

Стаття 8.1. Зміна меж волостей і міст з ініціативи волосних і міських зборів

(1) Збори, що бажають змінити межі, представляють оформлену у вигляді рішення пропозицію іншим причетним до справи зборам.

(2) Збори, що одержали пропозицію, представляють зборам, що внесли пропозицію, протягом двох місяців від дня одержання пропозиції рішення про згоду з ініціюванням зміни меж або про відмову в цьому. Рішення про відмову в ініціюванні зміни меж повинно бути мотивованим.

(3) Рішення, зазначені в частинах 1 і 2 цього Закону, направляються повітовому старійшині й у Міністерство внутрішніх справ протягом 10 днів від дня їхнього прийняття.

(4) Міністерство внутрішніх справ має право запропонувати причетним до справи зборам представити пропозицію про зміну меж одиницям місцевого самоврядування, зміна меж яких видається доцільною з урахуванням обставин, передбачених частиною 5 статті 7 цього Закону.

(5) Якщо хтось із причетних до справи зборів не згідний зі зміною меж або вважає питання недостатньо вивченим, то відповідне виробництво зупиняється.

(6) У випадку згоди з ініціюванням зміни меж кожна із причетних до справи волосних або міських управ забезпечує:

- 1) проведення необхідних досліджень;
- 2) підготовку внесення пов'язаних зі зміною меж змін у положення й інші правові акти;
- 3) вирішення пов'язаних зі зміною меж організаційних і бюджетних питань, а також інших питань, що стосуються майнових зобов'язань і прав;
- 4) прозорість і гласність процесу переговорів;
- 5) з'ясування думки населення на причетній до справи території у населених пунктах.

(7) Причетні до справи збори ухвалюють рішення щодо клопотання про зміну меж після вирішення всіх питань, зазначених у частині 6 цієї статті.

(8) При зміні меж кожне із причетних до справи зборів представляє повітовому старійшині:

1) рішення зборів щодо клопотання про зміну меж;

2) пояснювальну записку з обґрунтуванням необхідності зміни меж і зазначенням розміру одиниці самоврядування, що включається зі складу однієї до складу іншої одиниці самоврядування, частини території й чисельності її постійного населення;

3) карту земельного кадастру волості або міста, зміни меж яких стосуються клопотання (відносно волостей у масштабі 1:10 000, а міст і інших територій із щільною забудовою у масштабі 1:2000), із зазначенням як наявних, так і планованих меж адміністративно-територіальної одиниці, а також описом планованих меж із координатами прикордонних точок;

4) затверджені зборами дані про з'ясування думки населення волості або міста із зазначенням часу й місця проведення дослідження зі з'ясування думок, чисельності повнолітнього постійного населення адміністративно-територіальної одиниці, кількості жителів, що висловили свою думку, і результатів дослідження із з'ясування думок;

5) результати проведених досліджень;

6) рішення зборів про внесення у зв'язку зі зміною меж змін у положення й інші правові акти;

7) рішення зборів про вирішення пов'язаних зі зміною меж організаційних і бюджетних питань, а також інших питань, що стосуються майнових зобов'язань і прав;

8) представлені в збори пропозиції й заперечення, а також довідку із зазначенням дат їхнього надходження, імен осіб, що їх представили, і результатів розгляду їхніми зборами. Якщо питання передане зборами для розгляду у відповідну волосну або міську управу, в установу або посадовій особі, то в довідці вказуються також результати цього розгляду.

(9) Якщо зміна меж волості або міста спричиняє зміну меж повітів, то документація з картографічним матеріалом представляється всім причетним до справи повітовим старійшинам.

(10) Рішення зборів щодо клопотання про зміну меж оприлюднюється не пізніше дня подання рішення повітовому старійшині. При включенні території зі складу однієї адміністративно-територіальної одиниці до складу іншої адміністративно-територіальної одиниці рішення зборів з необхідною документацією представляється повітовому старійшині не пізніше ніж за шість місяців до дня чергових виборів до зборів місцевого самоврядування.

(11) Повітовий старійшина представляє клопотання про зміну меж із необхідною документацією й своєю думкою в Міністерство внутрішніх справ протягом 10 днів від дня їхнього надходження.

(12) Заінтересовані особи можуть заперечити рішення зборів про зміну меж і вирішення пов'язаних із цим питань перед повітовим старійшиною або Урядом Республіки протягом двох місяців від дня подання відповідного рішення зборів повітовому старійшині за місцем перебування.

(13) Міністерство внутрішніх справ має право вимагати від повітових старійшин і причетних до справи зборів подання додаткових відомостей для розгляду пропозицій і заперечень або проведення експертиз.

Стаття 9. Зміна адміністративно-територіального устрою волостей і міст за ініціативою волосних і міських зборів

(1) Збори, що бажають змінити адміністративно-територіальний устрій, представляють оформлену у вигляді рішення пропозицію іншим причетним до справи зборам.

(2) Збори, що одержали пропозицію, представляють пропозицію зборам, що внесли пропозицію, протягом двох місяців від дня одержання пропозиції рішення про згоду з ініціюванням зміни адміністративно-територіального устрою або про відмову в цьому. Рішення про відмову в ініціюванні зміни адміністративно-територіального устрою повинно бути мотивованим.

(3) Рішення, зазначені в частинах 1 і 2 цієї статті, направляються повітовому старійшині й у Міністерство внутрішніх справ протягом 10 днів від дня їхнього прийняття.

(4) Міністерство внутрішніх справ має право запропонувати причетним до справи зборам представити пропозицію про зміну адміністративно-територіального устрою одиницям місцевого самоврядування, зміна адміністративно-територіального устрою яких є доцільною з урахуванням обставин, передбачених частиною 5 статті 7 цього Закону.

(5) Якщо яке-небудь із причетних до справи зборів не згодне зі зміною адміністративно-територіального устрою або вважає питання недостатньо вивченим, то відповідне виробництво припиняється.

(6) У випадку згоди з ініціюванням зміни адміністративно-територіального устрою кожна із причетних до справи волосних або міських управ забезпечує:

- 1) проведення необхідних досліджень;
- 2) прозорість і гласність процесу переговорів;

3) з'ясування думки населення відповідної волості або міста.

(7) Причетні до справи збори ухвалюють рішення щодо клопотання про зміну адміністративно-територіального устрою після вирішення всіх питань, зазначених у частині 6 цієї статті.

(8) Рішення, що стосуються утворення виборчих округів і дільниць, а також виборчих комісій і дільничних комісій, а також чисельності членів зборів, приймаються відповідними муніципальними органами у встановленому Законом про вибори в збори місцевого самоврядування порядку відповідно до пропонованого адміністративно-територіального устрою. Датою вступу зазначених рішень у дію встановлюється дата набрання чинності постановою Уряду Республіки, якою змінюється адміністративно-територіальний устрій.

(9) При зміні адміністративно-територіального устрою кожне із причетних до справи зборів представляє повітовому старійшині:

1) рішення зборів щодо клопотання про зміну адміністративно-територіального устрою;

2) рішення, зазначені в частині 8 цієї статті;

3) затверджені зборами відомості про з'ясування думки населення волості або міста;

4) результати проведених досліджень;

5) пропозиції й заперечення, представлені в причетних до справи зборах;

6) рішення про затвердження договору про об'єднання й додатків до нього, а також договір про об'єднання з додатками протягом 10 днів від дня ухвалення рішення.

(10) Якщо зміна адміністративно-територіального устрою спричиняє зміну меж якої-небудь із адміністративно-територіальних одиниць, то документація щодо зміни меж представляється відповідно до положень частини 8 статті 8.1 і статті 9.1 цього Закону.

(11) Якщо зміна адміністративно-територіального устрою спричиняє зміну меж повітів, то документація з картографічним матеріалом представляється всім причетним до справи повітовим старійшинам.

(12) Рішення зборів щодо клопотання про зміну адміністративно-територіального устрою оприлюднюється не пізніше дня подання рішення повітовому старійшині. У випадку зміни адміністративно-територіального устрою рішення зборів з необхідною документацією представляється повітовому старійшині не пізніше ніж за шість місяців до дня чергових виборів у збори.

(13) Повітовий старійшина представляє клопотання про зміну адміністративно-територіального устрою з необхідною документацією й влас-

власною позицією до Міністерства внутрішніх справ протягом 10 днів від дня їхнього надходження.

(14) Міністерство внутрішніх справ має право вимагати від повітових старійшин і причетних до справи зборів подання додаткових даних для розгляду пропозицій і заперечень або проведення експертиз.

Стаття 9.1. Договір про об'єднання

(1) У випадку об'єднання одиниць місцевого самоврядування збори одиниць місцевого самоврядування, що об'єднуються, укладають договір про об'єднання, у якому встановлюються:

- 1) назва й статус одиниці самоврядування, а також порядок використання її символіки;
- 2) внесення змін у положення й інші правові акти у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального устрою;
- 3) терміни дії правових актів (до встановлення нових правових актів чинні правові акти діють на території, на якій вони були встановлені);
- 4) терміни дії планів розвитку;
- 5) питання, пов'язані зі структурами й працівниками офіційних установ і підвідомчих їм установ;
- 6) вирішення пов'язаних зі зміною адміністративно-територіального устрою організаційних і бюджетних питань, а також інших питань, що стосуються майнових зобов'язань і прав;
- 7) термін дії договору про об'єднання;
- 8) інші питання, які вважаються потрібними.

(2) До договору про об'єднання додаються:

- 1) пояснювальна записка з обґрунтуванням необхідності зміни адміністративно-територіального устрою й зазначенням розміру території й чисельності її постійного населення;
- 2) перевірені аудитором звіти за господарський рік волостей або міст, що прийняли рішення про зміну адміністративно-територіального устрою;
- 3) карти одиниць самоврядування, що об'єднуються, в масштабі 1:50 000 із зазначенням наявних меж одиниць самоврядування, що хочуть об'єднатися, й меж нової об'єднаної одиниці самоврядування. Якщо не вся територія одиниці самоврядування бере участь в об'єднанні або якщо об'єднання пов'язане з об'єднанням із частинами території деяких одиниць самоврядування, то до карти додається опис меж із зазначенням координат межі стосовно ділянки межі, що не збігається з існуючими межами одиниці самоврядування.

(3) Якщо одиниця самоврядування планує використовувати дотацію на об'єднання, зазначену в частині 1 статті 6 Закону про сприяння об'єд-

нанню одиниць місцевого самоврядування для фінансування інвестицій, то до договору про об'єднання необхідно додати обґрунтування необхідності пов'язаних зі зміною адміністративно-територіального устрою інвестицій, а також бюджет.

(4) Договір про об'єднання й додатки до нього опубліковуються для публічного ознайомлення, при цьому для громадськості забезпечується можливість для ознайомлення із зазначеними документами й визначається термін подання пропозицій і заперечень – не менше трьох тижнів від початку оприлюднення документів.

(5) До договору про об'єднання додаються представлені зборам пропозиції й заперечення, а також довідка із зазначенням дат їхнього надходження, імен осіб, що їх представили, і результатів їх розгляду зборами.

(6) Договір про об'єднання й додатки до нього затверджуються рішенням причетних до справи зборів. Якщо зміна адміністративно-територіального устрою спричиняє зміну меж якої-небудь адміністративно-територіальної одиниці, то договір про об'єднання й додатки до нього затверджуються також зборами волості або міста, межі яких змінюються. Якщо збори волості або міста, межі яких змінюються, не затверджують договір про об'єднання, то виробництво припиняється в частині зміни меж такої волості або такого міста.

(7) Після затвердження зборами договору про об'єднання договір з додатками оприлюднюється на сайтах волостей або міст. Текст договору про об'єднання публікується в «*Riigi Teataja*».

Стаття 10. Набрання чинності змін адміністративно-територіального поділу

(1) Постанова Уряду Республіки про зміну адміністративно-територіального поділу набуває чинності на наступний за опублікуванням в «*Riigi Teataja*» день, але не пізніше ніж за 90 днів до дня чергових виборів у збори місцевого самоврядування. Вибори у збори місцевого самоврядування й необхідні для їх проведення заходи здійснюються на підставі Закону про вибори у збори місцевого самоврядування відповідно до встановлюваної постанови адміністративно-територіального поділу.

(2) Зміна адміністративно-територіального поділу та зміна, яка з цього впливає в переліку адміністративних одиниць у частині волостей і міст, набуває чинності в день оприлюднення результатів виборів у збори місцевого самоврядування, проведених відповідно до встановлюваного адміністративно-територіального поділу.

(3) Заінтересовані збори можуть від дня набрання чинності постановою Уряду Республіки про зміну адміністративно-територіального поділу

до дня оприлюднення результатів виборів брати на себе майнові зобов'язання, не покриті бюджетом на поточний рік, тільки в порядку взаємного консенсусу.

(4) Договір про об'єднання, укладений на підставі статті 9.1 цього Закону, і угоди колишніх зборів про вирішення питань, зазначених у пункті 2 частини 3 статті 8 цього Закону, набувають чинності від дня оголошення результатів виборів у збори.

Стаття 11. Зміна меж частини волості або міста

(1) Ініціювання зміни меж частини волості або міста відбувається в порядку, передбаченому Законом про місцеве самоврядування для утворення частини волості або міста.

(2) Рішення про зміну меж частини волості або міста приймають збори.

Стаття 12. Перейменування адміністративної одиниці

(1) Для клопотання про перейменування волості або міста збори одиниці місцевого самоврядування приймають мотивоване рішення.

(2) Заінтересовані збори представляють повітовому старійшині:

1) рішення зборів із клопотанням про перейменування;

2) пояснювальну записку з обґрунтуванням необхідності перейменування, виходячи з місцевих історичних, географічних, природних та інших умов і з урахуванням побажань населення цієї волості або міста.

(3) Повітовий старійшина представляє рішення й документи, зазначені в частині 2 цієї статті, разом зі своїм висновком Міністерству внутрішніх справ у місячний термін від дня надходження рішення.

(4) Волості або місту не може бути дане найменування якої-небудь іншої волості або міста.

Стаття 13. Перейменування частини волості або міста

(1) Ініціювання перейменування частини волості або міста відбувається в порядку, передбаченому Законом про місцеве самоврядування для утворення частини волості або міста.

(2) Рішення щодо питання перейменування частини волості або міста приймають збори.

3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 14. Позначення меж адміністративних одиниць

(1) Межі адміністративних одиниць позначаються в порядку, встановленому Урядом Республіки.

(2) Система дорожнього позначення меж адміністративних одиниць і порядок її застосування встановлюється міністром економіки й комунальностей.

(RT I 2006, 14, 111 – набув чинності з 26.04.06)

Стаття 14.1. Прикладні положення

(1) Одиниці самоврядування, що ініціювали зміну адміністративно-територіального устрою, щодо якої Урядом Республіки не видана зазначена в частині 1 статті 10 цього Закону постанова, направляють пов'язану з адміністративно-територіальним устроєм документацію до Міністерства внутрішніх справ і повітовим старійшинам протягом 10 днів від дня набрання чинності Законом про сприяння об'єднанню одиниць місцевого самоврядування й укладають договір про об'єднання відповідно до статті 9.1 цього Закону.

(2) На період від дня оголошення результатів виборів у збори одиниць місцевого самоврядування, що утворилися в ході зміни адміністративно-територіального устрою, до закінчення бюджетного року новий бюджет одиниці місцевого самоврядування, що утворилася в ході об'єднання, не приймається, за винятком випадку, зазначеного в частині 3 цієї статті. Одиниці самоврядування, що об'єдналися, продовжують виконання своїх прийнятих до об'єднання бюджетів.

(3) Якщо результати виборів у збори одиниці самоврядування, що утворилася в ході зміни адміністративно-територіального устрою, оголошуються не пізніше ніж за місяць до строку, зазначеного в частині 2 статті 14 Закону про волосний і міський бюджети, то збори можуть прийняти на рік об'єднання бюджет одиниці самоврядування, що утворилася в ході об'єднання. Доходи, витрати й фінансові угоди, передбачені проектами бюджету, що перебували у виробництві зборів одиниць самоврядування, що об'єдналися, сумуються, а угоди між одиницями самоврядування, що об'єдналися, виключаються.

Редакція з 01.01.2011: (3) Якщо результати виборів у збори одиниці самоврядування, що утворилася в ході зміни адміністративно-територіального устрою, оголошуються не пізніше ніж 28 лютого, то збори можуть прийняти на рік об'єднання бюджет одиниці самоврядування, що утворилася в ході об'єднання. Частини бюджету, передбачені проектами бюджету, що перебували у виробництві зборів одиниць самоврядування, що об'єдналися, сумуються, а угоди між одиницями самоврядування, що об'єдналися, виключаються із проекту бюджету.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

(4) У випадку, зазначеному в частині 3 цієї статті, не застосовується термін подання проекту бюджету, встановлений частиною 1 статті 11 Закону про волосний і міський бюджети.

Редакція з 01.01.2011: (4) Відносно змін, зазначених у частині 3 цієї статті, не застосовуються вимоги до пропозицій щодо зміни проекту бюджету, встановлені в частині 1 статті 23 Закону про фінансове управління одиниць місцевого самоврядування.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

(5) У випадку, зазначеному в частині 2 цієї статті, подання поточно-го звіту, встановленого на підставі статті 26.1 Закону про волосний і міський бюджети, здійснюється окремо в об'єднаних одиницях самоврядування.

Редакція з 01.01.2011: (5) Якщо результати виборів у збори одиниці місцевого самоврядування, що утворилася в ході зміни адміністративно-територіального устрою, оголошуються після 1 жовтня, збори затверджують бюджетну стратегію, що створилася в ході об'єднання одиниці місцевого самоврядування, протягом 60 днів після оголошення результатів виборів у збори.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

(6) Звіт за господарський рік на рік об'єднання складається на підставі статті 26 Закону про волосний і міський бюджети для одиниці самоврядування, що утворилася в ході об'єднання. Доходи, що надійшли з початку бюджетного року до дня оголошення результатів виборів у збори одиниці самоврядування, що утворилася в ході зміни адміністративно-територіального устрою, а також здійснені в зазначений період витрати й укладені фінансові угоди сумуються, а угоди між одиницями самоврядування, що об'єдналися, виключаються.

Редакція з 01.01.2011: (6) У випадку, зазначеному в частині 2 цієї статті, подання відомостей, зазначених у частині 1 статті 30 Закону про фінансове управління одиниць місцевого самоврядування, продовжується окремо в об'єднаних одиницях місцевого самоврядування до кінця бюджетного року. Якщо при прийнятті бюджету керувались частиною 3 цієї статті, то відповідні дані стосовно одиниць місцевого самоврядування, що утворилася в результаті об'єднання, представляються за першої нагоди після об'єднання бюджетів.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

(7) У пояснювальній записці, що додається до першого бюджету одиниці місцевого самоврядування, утвореної в результаті об'єднання, представляються порівняльні кількісні показники об'єднаних одиниць місцевого самоврядування й суми відповідних чисельних показників

попереднього бюджетного року, за винятком чисельних показників щодо угод між одиницями самоврядування, що об'єднались.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

(8) Річний господарський звіт після року об'єднання складається відповідно до статті 29 Закону про фінансове управління одиниць місцевого самоврядування окремо в об'єднаних одиницях місцевого самоврядування. Якщо при прийнятті бюджету виходили із частини 3 цієї статті, то річний господарський звіт по року об'єднання складається для одиниці місцевого самоврядування, що утворилася в результаті об'єднання. У першому Річному господарському звіті одиниці місцевого самоврядування, утвореної в результаті об'єднання, представляються порівняльні чисельні показники попереднього господарського року об'єднаних одиниць місцевого самоврядування шляхом сумування відповідних чисельних показників за попередній господарський рік, за винятком чисельних показників щодо угод між одиницями самоврядування, що об'єдналися.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

(9) Одиниця місцевого самоврядування, утворена в результаті об'єднання, може показати чисельні показники, зазначені в пунктах 2 і 3 частини 4 статті Закону про фінансове управління одиниць місцевого самоврядування, окремо в об'єднаних одиницях місцевого самоврядування до кінця того господарського року, коли об'єднані одиниці місцевого самоврядування готували річні господарські звіти окремо.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

(10) Заходи з усунення загрози важкого фінансового становища, здійснені на підставі Закону про фінансове управління одиниць місцевого самоврядування, завершаться з початку того бюджетного року, коли вступить у дію бюджет одиниці місцевого самоврядування, утвореної в результаті об'єднання.

(RT I 2010, 72, 543 – набув чинності з 01.01.11)

Стаття 15. Внесення зміни в статтю 11 Закону про земельний кадастр

Частина 3 статті 11 Закону про земельний кадастр змінюється й викладається в наступній редакції:

«(3) Записи в кадастрову карту вносить власник кадастру. На кадастрову карту наносяться державний кордон, адміністративні межі повітів, волостей і міст, межі селищ, сіл, кадастрових районів, поселень і кадастрових одиниць, а також кадастрові ознаки».

Стаття 16. Визнання правових актів такими, що втратили чинність Недійсними визнаються:

1) указ Президії Верховної Ради Естонської РСР «Про порядок найменування й перейменування районів, сільрад, міст і інших населених пунктів, підприємств, установ і організацій Естонської РСР» (Відомості ВР ЕССР, 1965, 39, 158);

2) постанова Президії Верховної Ради Естонської РСР від 1 листопада 1974 року «Про перелік документів і даних, що додаються до подань і клопотань із питань про адміністративно-територіальний поділ Естонської РСР»;

3) указ Президії Верховної Ради Естонської РСР «Про порядок віднесення населених пунктів Естонської РСР до категорії міст, міських селищ, сільських селищ і сіл» (Відомості ЕРСР, 1974, 47, 484);

4) указ Президії Верховної Ради Естонської РСР «Про внесення змін і доповнень в Указ Президії Верховної Ради Естонської РСР від 25 вересня 1965 р. «Про порядок найменування й перейменування районів, сільрад, міст та інших населених пунктів, підприємств, установ і організацій Естонської РСР» (Відомості ЕРСР, 1981, 14, 180);

5) указ Президії Верховної Ради Естонської РСР «Про внесення зміни в Указ Президії Верховної Ради Естонської РСР від 25 вересня 1965 року «Про порядок найменування й перейменування адміністративно-територіальних одиниць, населених пунктів, підприємств, установ, організацій і інших об'єктів» (Відомості ЕРСР, 1985, 17, 294);

6) пункт 3 указу Президії Верховної Ради Естонської РСР «Про внесення змін у деякі законодавчі акти Естонської РСР» (Відомості ЕРСР, 1986, 10, 132).

Стаття 17. Набрання чинності пунктами 1 і 3-6 статті 16 цього Закону

Пункти 1 і 3-6 статті 16 цього Закону набувають чинності 1 вересня 1995 року.

Заступник голови Рійгікогу Тунне КЕЛІАМ

Підготував: Рійгікогу
Вид документа: закон
Чинний з 23.03.2014 р.
Стан: чинний
Переклад оприлюднений: 21.03.2014 р.

ЗАКОН

ПРО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (ВОЛОСТЕЙ)

Прийнятий 28.06.2004 р.

РТ I 2004, 56, 399

Набув чинності 25.07.2004 р.

Зміни, що вносилися наступними правовими інструментами

Прийнята	Публікація	Набула чинності
20.11.2008	РТ I 2008, 51, 285	01.01.2009 р.
22.04.2010	РТ I 2010, 22, 108	01.01.2011 р., набуває чинності на день, встановлений у Рішенні Ради Європейського Союзу щодо скасування відступу для Республіки Естонія, передбаченого у статті 140 (2) Угоди про функціонування Європейського Союзу; Рішення Ради 2010/416/EU від 13 липня 2010 року (OJ L 196, 28.07.2010, с. 24–26)
16.09.2010	РТ I 2010, 72, 543	01.01.2011 р.
27.02.2013	РТ I, 19.03.2013, 1	20.03.2013 р.
19.02.2014	РТ I, 13.03.2014, 2	23.03.2014 р.

ГЛАВА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

§ 1. Мета Закону

Цей Закон встановлює порядок об'єднання територіальних громад – волостей¹ – і визначення структури адміністративно-територіального поділу з метою зміцнення адміністративного потенціалу суб'єктів об'єд-

¹ Тут і далі по тексту вживається термін «волость» у значенні територіальної громади (згідно із адміністративно-територіальним устроєм Естонії).

нання волостей та можливості підготовки до успішної реалізації проектів, забезпечення більшої доступності та вищої якості послуг, які пропонуються суб'єктами об'єднання волостей в межах своєї території, поглиблення співпраці між суб'єктами об'єднання волостей.

§ 2. Сфера дії Закону

(1) Цим Законом встановлюються принципи об'єднання волостей і принципи сприяння такому об'єднанню, вимоги щодо доступності послуг, що пропонуються органами місцевого самоврядування після об'єднання, порядок надання асигнувань з державного бюджету на покриття витрат, пов'язаних з об'єднанням, а також принципи фінансового забезпечення волостей у зв'язку зі скороченням державних асигнувань після об'єднання.

(2) Засади та порядок зміни адміністративно-територіального устрою та поділу, а також зміни назв адміністративних одиниць передбачаються Законом Естонії про адміністративно-територіальний устрій.

§ 3. Об'єднання волостей і передача території

(1) Метою цього Закону є об'єднання волостей означає створення нової адміністративної одиниці на основі двох або більше волостей або укрупнення однієї адміністративної одиниці за рахунок об'єднання двох чи більше волостей.

(2) Метою цього Закону є передача території означає об'єднання суміжних територій сусідніх волостей з метою створення суб'єкта об'єднаної волості. [RT I 2008, 51, 285 – набуття чинності 01.01.2009 р.]

§ 4. Гарантія доступності публічних послуг

(1) Волость, створена в результаті об'єднання, гарантує доступність і якість надання послуг сільській або міській волості на рівні, який буде як мінімум не нижчим за рівень послуг до об'єднання.

(2) Надання послуг організовується в усіх населених пунктах, які мали органи місцевого самоврядування до об'єднання. [RT I 2008, 51, 285 – набуття чинності 01.01.2009]

(3) [скасований – RT I 2008, 51, 285 – чинний з 01.01.2009 р.]

ГЛАВА 2. СПРИЯННЯ ОБ'ЄДНАННЮ ВОЛОСТЕЙ

§ 5. Право волостей на об'єднання

(1) Волості мають право на об'єднання з метою досягнення результатів, передбачених § 1 цього Закону у випадках, встановлених пунктами 7

(4), (41) Закону Естонії про адміністративно-територіальний устрій та з урахуванням умов, передбачених пунктом 7 (5) зазначеного Закону. [RT I, 19.03.2013, 1 – набув чинності 20.03.2013 р.]

(2) Субвенції, передбачені § 6 цього Закону, надаються після передачі території та об'єднання волостей. [RT I, 19.03.2013, 1 – чинний з 20.03.2013 р.]

(3) Після одержання рішень, передбачених статтями 9 (1), (2) Закону Естонії про адміністративно-територіальний устрій, Міністерство внутрішніх справ має право звернутися до відповідних волостей з пропозицією щодо подання заяви про зміну адміністративно-територіального устрою волості за умови обґрунтованої необхідності зміни адміністративно-територіального поділу згідно з вимогами пункту 7 (5) Закону Естонії про адміністративно-територіальний устрій. [RT I, 19.03.2013, 1 – чинний з 20.03.2013 р.]

(4) [анульовано – RT I 2010, 72, 543 – чинний з 01.01.2011 р.]

§ 6. Субвенції з державного бюджету

(1) Субвенції з державного бюджету надаються волості, що утворилася після об'єднання. Субвенція в розмірі 50 євро на душу населення об'єднаної волості розраховується окремо для кожної волості; розмір такої субвенції повинен становити мінімум 150 000 євро і максимум 400 000 євро на одну об'єднану волость. Після передачі території волості, що утворилася шляхом об'єднання, новоутвореній волості надається субвенція з державного бюджету з розрахунку 50 євро на душу населення переданої території. Об'єднаній волості виплачується сукупна субвенція, що складається з субвенцій, які були нараховані на кожну окрему волость у складі об'єднаної волості та кожну окрему передану територію. [RT I, 19.03.2013, 1 – набуття чинності 20.03.2013 р.]

(2) Субвенція у зв'язку з об'єднанням, передбачена в пункті (1) цього розділу, надається на підтримку наступних заходів:

- 1) дослідження, аналізу і консультацій у зв'язку з об'єднанням;
- 2) вивчення думки населення села, селища чи міста;
- 3) зміни назви і статусу волості;
- 4) реорганізації органів місцевого самоврядування чи структур, підпорядкованих таким органам, включно з виплатою передбачених законом компенсацій;

4¹) виплата разової компенсації головам відповідних сільських, селищних чи міських рад у зв'язку з припиненням їхніх повноважень в порядку, передбаченому у пунктах 541 (3), (31) Закону про організацію органів місцевого самоуправління;

[RT I, 19.03.2013, 1 – чинний з 20.03.2013]

5) покриття видатків на забезпечення послуг, передбачених у пункті 4 (2) цього Закону;

[RT I 2008, 51, 285 – чинний з 01.01.2009]

6) фінансування інвестицій, передбачених планом розвитку або погоджених в договорі про об'єднання;

7) виконання фінансових зобов'язань за кредитними договорами, погодженими в договорі про об'єднання або зобов'язання іншого характеру;

8) співфінансування проектів структурних фондів Європейського Союзу.

(3) При наданні інвестиційної підтримки з державного бюджету або структурних фондів об'єднання волостей розглядається в усіх можливих випадках як одна додаткова і переважна обставина для надання субвенції, крім тих випадків, коли це суперечить цілям відповідного заходу.

[RT I, 13.03.2014, 2 – чинний з 23.03.2014]

(4) Субвенція на об'єднання, передбачена в пункті (1) цього розділу, призначена для утвореної в результаті об'єднання волості, нараховується за чисельністю населення згідно з даними демографічних реєстрів на день виборів до місцевої ради, утвореної в результаті об'єднання. Субвенції на об'єднання розраховуються з точністю до 10 євро.

[RT I 2010, 22, 108 – набуття чинності 01.01.2011]

(5) Субвенція на об'єднання, обчислена за пунктом (4) цього Закону, передається волості, утвореній в результаті об'єднання, не пізніше закінчення першого півріччя наступного року після оголошення результатів виборів до місцевої ради волості (далі – рік об'єднання). Уряд Республіки має право встановлювати умови та процедуру виділення та передачі субвенцій на об'єднання з урахування в необхідних випадках процедури, передбаченої пунктом 58 (3) Закону про державний бюджет.

[RT I, 13.03.2014, 2 – чинний з 23.03.2014]

(6) Якщо на наступний після об'єднання рік в державному бюджеті передбачається менша сума субвенції для волості, утвореної в результаті об'єднання, ніж ті субвенції, які могли б отримати кожна окремо волость за таких же обставин, ця різниця в сумі субвенції з державного бюджету буде відшкодована в повному обсязі протягом чотирьох років, починаючи з наступного після об'єднання року.

(7) дія механізму передачі коштів, передбаченого пунктом (6) цього Закону, не поширюється у тому випадку, якщо різниця у бік зменшення суми субвенції з державного бюджету, обчисленої в порядку пункту (6) цього розділу, не перевищує 0,5% від загальної суми бюджетних надходжень на рахунки волостей, що об'єднуються, протягом року об'єднання, з

яких відраховуються асигнування з державного бюджету на спеціальні програми. Цей розділ не поширюється на щорічні асигнування з державного бюджету на сферу освіти.

ГЛАВА 3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

§ 7. Втілення Закону

(1) [анульований – RT I 2008, 51, 285 – набуття чинності 01.01.2009 Р.]

(2) [анульований – RT I 2008, 51, 285 – набуття чинності 01.01.2009 Р.]

(3) [анульований – RT I, 19.03.2013, 1 – набуття чинності 20.03.2013 Р.]

(4) [анульований – RT I, 19.03.2013, 1 – набуття чинності 20.03.2013 Р.]

§ 8. – § 9. [не внесені до цього тексту]

ДЛЯ НОТАТОК

Інформаційне видання

*Естонія: місцеве самоврядування.
Робочі записки*

Ткачук Анатолій Федорович

Видавець: Товариство з обмеженою відповідальністю інформаційно-консультаційний центр «Легальний статус»
м. Київ, б-р Дружби народів, 22, к. 21.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК 726 від 18.12.2001 р.

Виготовлювач: «Забеліна-Фільковська Т. С. і компанія Київська нотна фабрика»

04080, м. Київ, вул. Фрунзе, 51а.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції, ДК 3983 від 17.02.2011 р.

Підписано до друку з оригінал-макету 10.12.2014 р.

Формат 60x84/16 Ум. друк. арк. 3,21.

Тираж 1000 прим.